

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی»

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال اول

شماره ثبت:

۳۷۸

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

دفتر مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۷۹۶۶

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۱۰/۱۱

مقدمه

طرح اصلاح آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی به شماره ثبت ۳۷۸ با هدف تسریع و استفاده حداکثری از اوقات نمایندگان جهت انجام وظایف نمایندگی اعلام وصول شده است. طرح حاضر با این استدلال که حجم زیاد کارهای مجلس در حوزه های مختلف نظارتی و تقنینی مستلزم تشکیل جلسات زیاد می باشد، استفاده حداکثری از ظرفیت فضای مجازی جهت برگزاری جلسات کمیسیون ها برای هفته هایی که نمایندگان در حوزه های انتخابیه حضور دارند را پیشنهاد کرده اند. در ادامه به بررسی جزئیات مفاد طرح خواهیم پرداخت:

متن طرح پیشنهادی

ماده واحد - یک تبصره به عنوان تبصره به ماده (۸۲) آیین نامه داخلی مجلس به شرح ذیل اضافه می شود:
«در هفته های حضور نمایندگان در حوزه های انتخابیه، طبق روال هفته های تشکیل جلسات، کمیسیون های مجلس به صورت مجازی تشکیل می شود.»

بررسی طرح

- ماده (۸۲) آیین نامه داخلی مجلس در خصوص «تعطیلات تابستانی مجلس»، «امکان حضور نمایندگان در حوزه های انتخابیه جهت انجام وظایف نمایندگی» و «تشکیل جلسه مجلس به طور فوق العاده در اوقات تعطیل» به صورت الحاقی در تاریخ ۱۳۷۸/۹/۲۶ تصویب شده است. بنابراین افزودن امکان برگزاری جلسات کمیسیون ها در قالب تبصره، ذیل این ماده سنخیت و تناسبی با صدر ماده مبحث تعطیلات و مرخصی ها نداشته و مغایر با اصول قانون نویسی موضوع بند «۹» سیاست های کلی نظام قانون گذاری است.

- با توجه به نظام انتخاباتی و ساختار قوه مقننه تک‌مجلسی در ایران، دامنه ایفای وظایف نمایندگان محدود به جلسات کمیسیون‌ها و صحن نیست، بلکه سرکشی به حوزه‌های انتخابیه جزئی از وظایف نمایندگی اعم از نظارتی، آگاهی‌بخشی به مردم، شفاف‌سازی و بیان مسائل عمومی کشور، جلب مشارکت عمومی شهروندان در روند قانونگذاری توسط نمایندگان است، لذا مضیق نمودن اوقات سرکشی به حوزه‌های انتخابیه مانع تحقق غایت حضور نمایندگان در بین مردم خواهد شد، به‌دلیل آنکه در زمان حضور نمایندگان در حوزه‌های انتخابیه معمولاً برنامه‌ها و دیدارهای زیادی زمانبندی می‌شود و از این رو اولاً؛ نمایندگان فرصتی برای حضور در جلسات مجازی ندارند، ثانیاً؛ هماهنگ نمودن زمان نمایندگان با یکدیگر برای حضور در جلسات مجازی از حیث امکان اجرا محل تأمل است.

- افزودن این مقرر می‌تواند اثر عکس داشته و مانع تسریع در رسیدگی به طرح‌ها و لوایح شود، به این معنا که به رویه‌ای برای عدم برگزاری جلسات حضوری و برگزاری جلسات به صورت مجازی تبدیل شود. در این صورت، احتمال عقب افتادن رسیدگی به طرح‌ها و لوایح و وظایف کمیسیون‌ها و کاهش سطح کارشناسی جلسات دوچندان خواهد شد.

- فارغ از نکات فوق‌الذکر؛ اساس امکان برگزاری جلسات کمیسیون‌ها به صورت مجازی مستلزم رعایت فرهنگ رفتار سیاسی، ملاحظات اجرایی برگزاری و مصادیق موضوع بررسی در جلسات مجازی است. لکن با توجه به کیفیت برگزاری جلسات کمیسیون‌ها به صورت حضوری، به قیاس اولویت تحقق برگزاری جلسات مجازی در شرایط فعلی با موانع متعددی در اجرا مواجه خواهد شد.

جمع‌بندی

با توجه به مطالب پیش‌گفته، در مورد شناسایی برگزاری جلسات مجازی کمیسیون‌ها در اوقات سرکشی نمایندگان در حوزه‌های انتخابیه، اولاً به‌دلیل عدم تناسب و سنخیت برگزاری جلسات کمیسیون‌ها در اوقات سرکشی به حوزه‌های انتخابیه با وظایف نمایندگان در اوقات مذکور، ثانیاً با توجه به کیفیت برگزاری جلسات کمیسیون‌ها به صورت حضوری در حال حاضر، به نظر می‌رسد تحقق برگزاری جلسات مجازی در شرایط فعلی با موانع متعددی در اجرا مواجه خواهد شد. بنابراین مغایر با اصل قابل اجرا بودن در تدوین قوانین موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است، لذا رد کلیات این طرح مورد پیشنهاد است.